

1 Forslag program Rødt Bergen 2019

2 1. Demokrati er folkestyre!

3 Dagens samfunn bygger på kapitalismens logikk, der alt skal produseres og selges etter profittmotiv.
4 Rødt vil ha et samfunn som tar utgangspunkt i folks behov, og vil derfor ha mest mulig demokratiske
5 prosesser nærmest mulig mennesker det berører. Sosialisme er et system der alle mennesker får ta
6 del i beslutninger som avgjør deres liv, også økonomiske beslutninger, og vi mener derfor at
7 økonomien må være demokratisk styrt.

8 Kommunen må avvise alle tilnærminger til New Public Management og gjeninnføre tillitsbasert
9 organisering av offentlige tjenester.

10 Kommunen må gå i mot EØS-krav om anbud eller andre udemokratiske direktiver fra EU.

11 Rødts utgangspunkt er at budsjettene skal tilpasses folks behov. Det betyr at kommunens budsjetter
12 må bygges på konkrete undersøkelser av behovene i kommunen gjennom deltakende budsjettering.
13 Dagens parlamentariske styre er langt mindre demokratisk enn den tradisjonelle
14 formannskapsmodellen. En utvidelse av folkestyret i kommunen forutsetter derfor å avvikle
15 byparlamentarismen.

16 **Rødt arbeider for:**

- 17 • Å avvikle byparlamentarismen.
- 18 • Å innføre deltakende budsjettering.
- 19 • Å opprette direktevalgte bydelsstyrer.
- 20 • At større deler av kommunens budsjett fordeles til bydelsstyrer.

21 2. Skole og barnehage

22 Rødt er for lik rett til utdanning. Skolen er i dag en arena som reproducerer forskjeller. Derfor mener
23 vi at vi må sette krav til at skolen i større grad fungerer utjevnende. Ikke alle har samme
24 forutsetninger og ikke alle foreldre har tid, kunnskap eller mulighet å hjelpe med lekser. Rødt mener
25 derfor at skolen i størst mulig grad bør være leksefri. Norge er et av tre land i Europa uten gratis
26 varmt skolemåltid, og all forskning viser at gratis skolemåltid er med på å redusere forskjellene og
27 styrker alle barns helse og trivsel.

28 Skolestart for 6-åringer har gjort møtet med skolen betydelig vanskeligere for veldig mange elever,
29 særlig etter at leken forsvant. Diagnostiseringen har også økt, blant annet med diagnosen ADHD. Vi
30 må da stille spørsmål med om skolen er har en riktig innretning. Bergen kommune bruker mindre på
31 spesialpedagogikk enn andre kommuner i fylket, selv om behovet er større. Det vil vi gjøre noe med.

32 Lærere og andre skoleansatte opplever unødvendige krav om kartlegging og rapportering ovenfra,
33 uten å bli kompensert tidsmessig. Rødt vil at lærere skal ha tid til å være lærere og ikke kaste bort
34 tiden på unødvendig byråkrati. Innføring av nasjonale kartleggingsprøver og urimelig testing av
35 elvene krever alt for mye tid og fokus i skolen og er spesielt uheldig for 1.klassinger

36 **Rødt arbeider for:**

- 37 • Gratis varm mat.

- 38 • Gratis frukt.
- 39 • Å få lek tilbake som hovedvirksomhet til førsteklassingene.
- 40 • Utredning av en tildelingsmodell som gjør skolene bedre i stand til å ivareta oppgavene sine i
- 41 stedet for dagens stykkprisfinansiering.
- 42 • Gratis SFO.
- 43 • Leksefri skole.
- 44 • Gratis leksehjelp fra 1.-10. klasse.
- 45 • At alle elever skal ha like god tilgang på lærebøker, praktiske læremidler og materialer,
- 46 datamaskiner, internett og god opplæring.
- 47 • At bergensskolens IT-løsninger i størst mulig grad baseres på fri programvare og åpne
- 48 standarder.
- 49 • En sikring av skolenes rett til selv å bestemme over egen metodebruk..
- 50 • Kartlegging skal begrenses til egen bruk på hver enkelt skole.
- 51 • Minst en miljøterapeut med relevant høyskoleutdanning per skole.
- 52 • At alle grunnskoler, også barnetrinn, får en rådgiver med ansvar for det sosialpedagogiske
- 53 arbeidet.
- 54 • Tildeling av assistenter skal styres av elevers individuelle behov.
- 55 • At alle som jobber i skolen skal ha relevant fagutdanning.
- 56 • Bemanningsnorm i SFO. Utarbeides i samarbeid med fagforeningene.
- 57 • Rett til å beholde SFO-plassen ved utestående foreldrebetaling.
- 58 • Å legge til rette for forpliktende samarbeid mellom SFO, kulturskolen og lokale idrettslag.
- 59 • Satsing på kompetanseheving innen de praktisk-estetiske fagene, og på fysisk tilrettelegging
- 60 for disse fagene.
- 61 • En årlig økning på 8 % til spesialpedagogiske tjenester.

62 2.1 Skolebygg

63 Bergen kommune bør bygge, drive og eie alle skolebygg i kommunen. I dag sløser kommunen
64 milliarder på å sponse private med avbetalingsfinansiering (OPS-prosjekter), istedet for å styre
65 utbyggingsprosessen selv. Rødt avviser bruk av OPS-prosjekter da dette er unødvendig dyrt for
66 kommunen og bare tilfører private utbyggere og eiere unødvendige offentlige midler.

67 I kommunens satsinger på nybygg er det bestemt at alle nye skoler skal ha plass til minst 500 elever.
68 Rødt er sterkt kritisk til utviklingen av store enheter, og vil bevare nærskoler og begrense størrelser
69 på nye skoler og barnehager. Rødt avviser kreative forsøk på skolesammenslåing og skolenedlegging.

70 Rødt arbeider for:

- 71 • At nye skoler skal være i kommunalt eie
- 72 • Å reversere nedleggingsvedtakene fra skolebruksplanen av 2016.

- 73 • At nye skoler bygges med klasserom og tilstrekkelig fellesareal, grupperom og tilstrekkelig
74 arbeidsarealer for lærere.
- 75 • En evaluering av fleksible undervisningsarealer i samråd med de ansatte på de skolene med
76 slike arealer.
- 77 • En reduksjon i bruken av glass og transparente materialer i skolebygg.
- 78 • At alle nye skolebygg skal bygges for å kunne lage og servere varm skolemat til alle elever.
- 79 • En vaktmester på hver skole.
- 80 • Øke skolenes driftsbudsjett betydelig eller innføre en felleskommunal pott for nye behov for
81 oppgradering eller vedlikehold som oppstår gjennom skoleåret.

82 2.2 Barnehage for barn, ikke for profitt

83 Bergen har i alt for mange år vært en sinke i barnehagepolitikken. Mens Oslo har satt foten ned for
84 økt kommersialisering, har Bergen en andel på 70 % private, hvorav stadig flere ideelle blir tatt over
85 av kommersielle. Det er lenge siden Oslo kommune innførte krav om 50 % pedagogdekning i sine
86 barnehager, mens Bergen har valgt å kun ha 43 % dekning.

87 Rødt mener at alle midlene som betales inn til barnehagene skal gå til kvalitet for barn. Vårt mål er at
88 barnehage, som en del av utdanningsløpet, skal være et gratis tilbud, på linje med skolen. Videre vil
89 Rødt jobbe for at kommunen bruker det lokale handlingsrommet for å sikre en god nok bemanning.

90 **Rødt arbeider for:**

- 91 • En kommunal bemanningsnorm på en ansatt per henholdsvis 5 store-, 3 små- og 2 barn under
92 ett år. For de som begynner før de fyller ett år skal denne normen gjelde hele barnehageåret.
- 93 • At bemanningsnormen oppfylles med hele stillinger i hver enkelt barnehage.
- 94 • At bemanningsnormen skal gjelde hele dagen, og alle dager - også når det faste personalet er
95 syke eller har fri.
- 96 • Ingen utvidelse av åpningstidene i de kommunale barnehagene.
- 97 • Minst 50 % andel barnehagelærere og minst 25 % andel fagarbeidere.
- 98 • At kommunen skal få anledning til å stille krav til de private barnehagene når det gjelder
99 bemanning og pedagogtetthet.
- 100 • At det ikke skal etableres nye kommersielle barnehager i Bergen.
- 101 • At kommunen kjøper private barnehager for drift i egen regi.
- 102 • At alle nye barnehager skal bygges og drives av kommunen.
- 103 • En årlig økning på 8 % i bevilningene til de spesialpedagogiske tjenestene.
- 104 • At kommunen skal følge den statlige arealnormen.
- 105 • Kommunale minibusser til bruk for barnehager som skal på tur.
- 106 • At barnehagen skal sikres tillit til å vurdere hva slags metoder som skal brukes i det
107 pedagogiske arbeidet.
- 108 • At maten som serveres ikke skal koste noe ekstra.

109 3. En kommune på arbeidernes side

110 Kampen mot sosial dumping er en forutsetning for å bevare fagbevegelsens styrke og dagens
111 velferdsstat. Rødt jobber for nulltoleranse for sosial dumping i alle virksomheter som er leverandører
112 for Bergen kommune, og at kommunen bruker alle tilgjengelige virkemidler for å stoppe utnytting av
113 arbeidere også i privat sektor forøvrig. Kommunen som arbeidsgiver må gå foran som et godt
114 eksempel.

115 Med den nye offentlige tjenstepensjonen bli en straffet hard for å ta ut pensjonen tidlig. Dette går
116 særlig hardt ut over de som har de tyngste jobbene i kommunen. Bergen bør gå foran, og la disse
117 være de første som får en forkortet arbeidsdag med full lønnskompensasjon. Vårt mål er 30 timers
118 normalarbeidsuke for alle.

119 **Rødt arbeider for:**

- 120 • En gradvis innføring av 30 timers arbeidsuke med full lønnskompensasjon, i første omgang
121 for kommunale renholdere, ansatte på sykehjem, hjemmehjelpere og hjemmesykepleiere.
- 122 • At kommunen heller ikke i fremtiden skal benytte seg av de mulighetene til midlertidig
123 ansettelse som endringene i Arbeidsmiljøloven åpner for.
- 124 • Å fjerne ufrivillig deltid i kommunale virksomheter, Faste, hele stillinger skal være normen.
- 125 • At størst mulig del av kommunens lovpålagte oppgaver skal foregå i egen regi.
- 126 • Stille krav om at alle som yter tjenester som krever godkjenning fra kommunen, for eksempel
127 private barnehager, skal ha -eller følge tariffavtale i gjeldende bransje.
- 128 • Å innføre en tilsynsordning på lønns- og arbeidsforhold for private leverandører av offentlige
129 tjenester og oppdragstakere.
- 130 • Stille krav om at antall ledd i kontraktskjeden hos oppdragstakere begrenses til to ledd, og
131 drive med tilsyn i alle ledd.
- 132 • Stille krav om at oppdragstakeres arbeid utføres av egne, faste ansatte med fagbrev.
- 133 • At bedrifter som er med i kommunens anbudsrunder skal ha være omfattet av
134 landsomfattende tariffavtaler, og at det stilles krav om at bedriftene tilbyr lærlingeplasser.
- 135 • Å avvikle kommunes bruk av bemanningsbyråer ved å utvide de kommunale vikartjenestene.
- 136 • At kommunen tar initiativ til å et samarbeid med fagforeningene for å forhindre bruk av
137 bemanningsbyrå i byggebransjen.
- 138 • At kommunen aktivt utfordrer grensene som EØS-avtalen setter i kampen mot sosial
139 dumping.

140 4. Miljø, samferdsel og byutvikling

141 4.1 Miljø, samferdsel og byutvikling

142 Rødt ønsker en bærekraftig og solidarisk klima- og miljøpolitikk. Det innebærer at forurenser skal
143 betale, men også at de som har minst skal skånes. Rødts mener at det nødvendige transportbehovet i
144 samfunnet bør reduseres. Både av hensyn til klimatrusselen og luftkvaliteten haster det med å få
145 størsteparten av transportarbeidet i Bergen over på bærekraftige og miljøvennlige transportmåter.

146 Satsing på kollektivtransport må løses over skatteseddelen, ikke gjennom inntekter fra bompenger.
147 Dette for å unngå at finansieringen blir kraftig svekket hvis man oppnår målene om stor reduksjon i
148 biltrafikken. På dager med helsefarlig luft i Bergen støtter Rødt alle tiltak som kan redusere
149 helsefaren, som for eksempel datokjøring eller restriksjoner på cruiseturismen.

150 Redusere biltrafikken inn til Bergen sentrum.

151 **Rødt arbeider for:**

- 152 • Fremtidig bybaneutbygging mot Bergen nord og i størst mulig grad bygges som tunnelbane.
- 153 • At bybanen i størst mulig grad skal gå i egen trase.
- 154 • Et effektivt kollektivtilbud som kan betjene reiser mellom bydelene.
- 155 • At større deler av tungtransport og gods overføres til sjø og bane.
- 156 • At kollektivsystemet skal tilfredsstillе alle krav til universell utforming.
- 157 • Utredning av en tunnelløsning som fjerner trafikk fra Danmarks plass.
- 158 • Gratisbussen i Bergen sentrum bør gjeninnføres, og eies og drives av kommunen.
- 159 • Omfattende utbygging av gang- og sykkelsti der fotgjengere og syklister er adskilt. Vi vil ha et
160 sammenhengende og trygt sykkelveinett.
- 161 • Videre må sykkelveier prioriteres før bilveier i sentrumskjernen.
- 162 • Bygging av sykkel tunnel fra Gyldenpris til Fyllingsdalen.
- 163 • Krav om miljøsertifisering ved kommunale innkjøp og anbud.
- 164 • En avklaring av lokalisering av ny godsterminal som ivaretar hensyn til klima og miljø,
165 fremtidig befolkningsvekst, et variert bymiljø og befolkningens ønsker.
- 166 • Innføre cruisepassasjeravgift i Bergen.
- 167 • Bygge landstrømanlegg for anløp av alle store skip i Bergen havn innen 2025.
- 168 • Rydding eller sikring av gamle avfallsdeponi.
- 169 • Subsidiert av varmepumper og andre energisparende tiltak.
- 170 • At panteordningen ved utskifting av gamle og forurensende vedovner opprettholdes.
- 171 • At kommunen går i spissen for utprøving av energi- og klimabesparende tiltak som
172 solfangere og jordvarme.
- 173 • Utredning av en kommunal ordning for resirkulering av matavfall.
- 174 • At Bybanen skal bli 100% statlig finansiert.
- 175 • Å opprettholde og videreutvikle landbruket i Bergen kommune, og stanse ødeleggelsen av
176 matjord og jordbruksland i Bergen.

177 **4.2 Offentlige rom for alle**

178 Gater, parker, allmenninger og offentlige bygg må utformes etter prinsippet om universell utforming,
179 slik at de kan brukes av alle uavhengig av funksjonsevne. Friluftsliv skal være for alle. Rødt vil derfor

180 arbeide for en restriktiv strandsone- og byfjellsforvaltning. Rødt arbeider mot forsøk på privatisering
181 og salg av det offentlige rommet gjennom avtaler med reklamegiganter.

182 **Rødt arbeider for:**

- 183 • Flere tilgjengelige båtplasser.
- 184 • Å redusere antallet parkeringsplasser i Bergenhus bydel.
- 185 • At kommunen gjennomfører en utredning -og lager en plan for hvordan flest mulig gater i
186 Bergenhus bydel kan bli bilfrie.
- 187 • Rødt vil gå imot forslag om reklamefinansierte toaletter og busskur med reklame.
- 188 • Rødt vil gå mot utbygging av nye kjøpesentre.
- 189 • At alle reguleringsplaner skal avsette areal til parselhager og kolonihager.
- 190 • At utbygging av skoler, barnehager og annen offentlig infrastruktur skal skje samtidig med
191 utbygging av nye boligfelt.

192 **5. Boligpolitikk**

193 Etter at boligsektoren ble markedsstyrt har ingen av Stortingspartiene gjort noe for å regulere
194 markedet. I dag har vi derfor et boligmarked som verken er i stand til eller har som mål å gi gode og
195 rimelige boliger til alle. Rødt ønsker derfor en stortilt, sosial og kommunal boligbygging i Bergen, slik
196 at kommunale utleieboliger blir et allment velferdstilbud.

197 **Rødt arbeider for:**

- 198 • En stortilt, kommunal utbygging av leieboliger. Vi vil ha en dobling av antallet kommunale
199 utleieboliger, til totalt 7000 boliger, i løpet av de neste 10 årene.
- 200 • At kommunen ikke skal tjene penger på utleie, men leie ut til kostpris.
- 201 • At kommunen benytter seg av forkjøpsretten i nye borettslag, for å etablere nye kommunale
202 utleieboliger.
- 203 • At kommunen benytter seg av forkjøpsretten ved salg av utleieenheter i sentrum, for å
204 etablere nye kommunale utleieboliger.
- 205 • At det jobbes for å få en jevn fordeling av kommunale utleieboliger i bydelene.
- 206 • At det åpnes for at kommunale leietakere kan få kjøpe sine boliger når de får tilstrekkelig og
207 stabil inntekt.
- 208 • At Bergen kommune setter krav om at 20 prosent av alle boliger i nye reguleringsplaner med
209 mer enn ti boliger skal selges til selvkostpris som lavprisboliger med restriksjoner knyttet til
210 videresalg.
- 211 • At kommunen styrker Bergen tomteselskap, slik at selskapet kan føre en mer aktiv
212 eiendomspolitikk ut fra samfunnsmessige hensyn – ikke privatinteresser. På sikt ønsker Rødt
213 at selskapet skal rekommunaliseres.
- 214 • En dekningsgrad på 30 % studentboliger innen 2025.
- 215 • At det legges særlig tilrette for flere studentboliger i sentrum og i sentrumsnære strøk.

- 216 • At kommunen gir utbyggere gode betingelser mot å stille krav om prisregulering på
217 leiligheter og om en viss andel utleieboliger.
- 218 • At det etableres et kommunalt tilbud om midlertidig bolig, til erstatning for dagens private
219 tilbud.
- 220 • Å fjerne bunnfradraget i eiendomsskatten for sekundærboliger og for kommersielle utlei-ere.
- 221 • At det skal være lov å ta et bolighus i bruk dersom det har stått tomt i mer enn seks
222 måneder.

223 6. Helse og sosial

224 Helse henger sammen med klasse. I Bergen kan vi se på levekårsundersøkelsen fra 2016 at
225 helseforskjeller følger geografiske og økonomiske skiller. Rødt jobber for en kommune der både
226 forebyggende tiltak og ordinære helsetjenester skal være tilgjengelig for kommunens innbyggere på
227 lik linje, uansett sosioøkonomisk stilling, alder, kjønn og bydel.

228 6.1 Helse og oppvekstvilkår

229 Veien til god fysisk og psykisk helse starter med anstendige levekår i oppveksten. Tidlig innsats mot
230 helseutfordringer og tapt barndom fordrer et utstrakt samarbeid mellom helsestasjoner, barnehage
231 og skole.

232 Rødt arbeider for:

- 233 • En systematisk kursing av kommunalt ansatte som kommer i kontakt med barn og unge på
234 tema som vold, overgrep og omsorgssvikt.
- 235 • Områdesatsing på barn og unges tilgang til helsefremmende fritidsaktiviteter, sunne
236 nærmiljø og gode lavterskel helsetjenester (eks helsestasjon for ungdom i bydelene).
- 237 • Etablering av flere rusmiddelfrie møteplasser og fritidsaktiviteter på ungdommens egne
238 premisser, i bydelene.
- 239 • At kommunen sikrer gode, varige driftsvilkår for åpne barnehager i Bergen.

240 6.2 Sosialtjenesten sin rolle i omfordelingen

241 NAV kommune har en unik mulighet til å sette i gang prosjekter som utjevner ulikhetene mellom de
242 som er i lønnet arbeid, og de som står utenfor arbeidslivet. Underleverandører innen sosiale
243 tjenester skal være ideelle eller offentlige, ikke kommersielle velferdsprofitører.

244 Rødt arbeider for:

- 245 • At Nav kommune skal innføre prøvetiltak med IPS- metodikk (arbeid som helsefremmende
246 tiltak) for flere målgrupper.
- 247 • Veiledere med brukererfaring ansettes på NAV kommune for å bistå folk i å få rett hjelp, til
248 rett tid.
- 249 • Ingen arbeidsplikt for sosialhjelp.
- 250 • Å heve sosialhjelpssatsene opp til de satsene Statens institutt for forbruksforskning anser
251 som nødvendige for å sikre et rimelig livsopphold.
- 252 • Å gjeninnføre den såkalte 80-prosentregelen for trygdede.

253 6.3 Helsepolitisk, ikke moralistisk rusomsorg

254 Rødt ønsker en ruspolitikk som ikke kriminaliserer og fordømmer rusavhengige, men som flytter
255 fokus over på helsepolitiske tiltak. Rødt støtter kravene om at Bergen kommune må investere
256 betydelig mer i forebyggende arbeid, samt gode lavterskeltiltak for habilitering og differensierte
257 tilbud innen rehabilitering etter behandling.

258 **Rødt arbeider for:**

- 259 • At åpningstidene i MO-sentrene tilpasses brukergruppene.
- 260 • Opprettelse av lavterskel MO-senter i sentrum.
- 261 • Differensiert kommunalt ettervern som kompenserer for manglende statlig tilbud til grupper
262 som alkoholavhengige, kvinner eller innvandrere.
- 263 • Egne kommunale krisesentertilbud for mennesker i aktiv rus, med krav om kompetanse
264 innen begge fagområder.
- 265 • Å gjenopprette og styrke ambulerende brukerstyrte team (ABT) som en del av
266 rehabiliteringstilbudet innenfor rusomsorgen.

267 6.4 Skjenkepolitikk

268 Alkoholmisbruk er det største rusproblemet i Bergen. Rødt vil derfor arbeide for en restriktiv skjenke-
269 og alkoholpolitikk i bystyret ved å:

270 **Rødt arbeider for:**

- 271 • Gå imot eventuelle utvidelser av skjenketidene.

272 6.5 Hjemmebaserte tjenester

273 Noen mennesker er avhengige av tilpassede helsetjenester, enten som tjenester i hjemmet eller som
274 tilpassede botjenester. Denne gruppen er ekstra utsatt for ulikheter i tjenestetilbudet og
275 effektivisering av tjenester.

276 **Rødt arbeider for:**

- 277 • Offentlige alternativer til private leverandører av brukerstyrte assistenter.
- 278 • At de som mottar hjelp i hjemmet skal sikres et begrenset antall faste hjelpere.
- 279 • At det kommunale ettervernstilbudet til fødende dimensjoneres opp i takt med Helse Vest
280 sin nedbygging av liggetid. Dette tilbudet skal også omfatte foreldre som mister barn i
281 forbindelse med svangerskap eller fødsel.

282 7. En verdig alderdom

283 Ofte snakkes det om «de gamle og syke». Men de aller fleste gamle er ikke først og fremst
284 kjennetegnet av at de er syke. De er mennesker med mye erfaring og livsvisdom og mye å gi, men
285 sykdom og slitasje kan gjøre livsutfoldelsen vanskeligere. Det er viktig å inkludere de eldre bedre, slik
286 at også de som er pensjonister føler tilhørighet til resten av samfunnet selv om de ikke lenger er i
287 arbeid.

288 Vi arbeider for at kommunen skal føre en politikk som sikrer at Bergens pensjonister kan ha et rikt liv,
289 uten ensomhet, og med mulighet og oppmuntring til å utfolde sine evner og erfaringer. Når
290 helseproblemene melder seg, skal alle føle trygghet for god oppfølging.

291 **Rødt arbeider for:**

- 292 • At hjemmehjelpene gis anledning til også å prate litt med de eldre, før de må videre til neste
293 besøk.
- 294 • Å slå sammen hjemmehjelp og hjemmesykepleie til en felles kommunal tjeneste.
- 295 • En sammenhengende omsorgstrapp etter hvert som helsen krever større innsats, fra
296 hjemmesykepleie til aldershjem/omsorgsboliger med helseoppfølging og sosialt fellesskap,
297 og med sykehjem som det øverste trinnet.
- 298 • At alle som ut fra en helsefaglig vurdering trenger det, skal få tilbud om sykehjems plass.
- 299 • Sykehjem for rusmiddelavhengige som fremdeles lever med rus. Det er nødvendig for å sikre
300 eldre rusmiddelavhengige en verdig og medisinsk forsvarlig alderdom.
- 301 • At hjemmehjelp, hjemmesykepleie og sykehjem skal være kommunalt drevet.
- 302 • At de som mottar hjelp i hjemmet skal sikres et begrenset antall faste hjelpere.
- 303 • At Bergen kommune skal stille krav om honnørpriser for eldre ved tilskudd til kulturformål.
- 304 • Å opprette eldreråd i alle bydeler.

305 **8. Økonomisk politikk**

306 Kommunene skal løse svært mange viktige oppgaver og behov. Behovene kommunene skal dekke er i
307 hovedsak bestemt av Stortinget, samtidig som det samme Stortinget bevilger for lite ressurser for å
308 kunne utføre disse oppgavene på en forsvarlig måte. Resultatet av dette er en kronisk
309 underfinansiering av kommunesektoren.

310 Rødt mener kommunens økonomiske rammer må tilpasses behovene og de oppgavene kommunen
311 skal løse – ikke som i dag, der de økonomiske rammene dikterer hvilke behov som kan løses. Et
312 behovsbudsjett vil vise hvor mange barnehageplasser, spesialundervisningstimer og
313 sykehjems plasser det virkelig er behov for, og hvor stor avstanden mellom behovene og de
314 økonomiske ressursene i virkeligheten er.

315 **Rødt arbeider for:**

- 316 • At kommunenes økonomi styrkes, og at kommunen får beholde en større del av
317 skatteinntektene.
- 318 • At kommunes budsjett skal baseres på innbyggernes behov.
- 319 • Starte forsøk med deltakende budsjettering.
- 320 • At Bergen kommune – om nødvendig - budsjetterer med underskudd. Dersom de
321 økonomiske rammene fra staten er for små for å dekke behovene kommunen etter lov eller
322 Stortingsvedtak er forpliktet til å dekke, må kommunen vedta et budsjett med underskudd
323 for å synliggjøre avstanden mellom befolkningens behov og kommunesektorens rammer.
- 324 • At Bergen kommune opprettholder eiendomsskatten, men at systemet endres slik at boliger
325 av normal standard og størrelse betaler lite eller ingen eiendomsskatt, og store og verdifulle
326 eiendommer betaler tilsvarende mer.
- 327 • Ingen privatisering og konkurranseutsetting av kommunale tjenester.

- 328 • Kutt i direktør- og politikerlønningene i kommunen, og at lønnsveksten for disse står i
329 samsvar med arbeidslivet forøvrig.

330 9. Kultur

331 Kultur gir sosialt felleskap, og kunst er en viktig faktor i samfunnsdebattene. Bergen har mye
332 profesjonell kultur, men det mangler penger til pedagoger, øvingsrom og muligheter for å lære og
333 utøve som amatør.

334 Rødt mener kjennskap til, og deltagelse i ulike kulturelle aktiviteter styrker demokratiet og folks
335 muligheter til å endre samfunnet. Vi mener det er viktig at kulturen får utfolde seg på sine egne
336 premisser. Kulturlivet i kommunen skal ikke dikteres av kommunale eller statlige planer og strategier,
337 men først og fremst skapes av kulturlivet selv. Like viktig som å sikre de store institusjonene
338 grunnfinansiering, er det å ha romslige og rimelige stipendordninger til frittstående kunstnere og
339 kulturarbeidere. Det skal også være rimelige, tilgjengelige kulturtilbud i alle bydeler, både for barn,
340 ungdom, voksne og eldre - enten man ønsker å utøve selv, eller være tilskuer.

341 9.1 Biblioteker

342 Rødt arbeider for:

- 343 • Å øke antall filialer ved å gjenopprette Laksevåg bibliotek, og ved å etablere det i bydeler
344 uten bibliotek som Indre Arna og Ytrebygda og gjenopprette bokbusstilbudet.
- 345 • At skolebibliotekene skal underlegges Bergen offentlige bibliotek og få styrket sine budsjetter
346 vesentlig.
- 347 • At de lokale filialene skal ha rom til arrangementer, og få midler til kafedrift og aktiviteter.
- 348 • At filialene skal få midler til å satse på datakurs og språkopplæring.
- 349 • At både hovedbiblioteket og filialene skal opprette "tingotek" med bredt utlån av andre ting
350 enn bare bøker, film og musikk - slik som sportsutstyr.

351 9.2 Kulturskolen og kultur for barn og ungdom

352 Rødt arbeider for:

- 353 • Øke kulturskolens budsjett slik at tilbudet kan økes, ventetiden redusert til maks ett år, og at
354 tilbudet blir gratis. I første omgang vil vi foreslå en egenandel settes til 1000 kroner i året.
- 355 • At kulturskolen får tilstrekkelige budsjettmidler til å låne ut instrumenter og annet nødvendig
356 utstyr gratis
- 357 • Sikre flere heltidsstillinger/større stillinger innenfor kulturskolen og andre arenaer for barn
358 og kultur
- 359 • Et sterkere samarbeid mellom Kulturskolen, SFO og skolene.
- 360 • Kommunalt tilskudd til andre kulturaktiviteter for barn (eks. Vestlandske teater sin
361 teaterskole), slik at årspris blir lik som kulturskolen.
- 362 • At ungdom selv skal få styre en større del av sin fritid gjennom selvstyrte ungdomshus i alle
363 bydeler. Det skal opprettes fritidsklubber i alle bydeler, og de som fortsatt er i drift skal
364 bevares.

365 9.3 Tilgjengelig kultur for alle (alder/bosted/økonomi etc)

366 Rødt arbeider for:

- 367 • At alle bydeler skal ha fullverdige kulturhus i tilknytning til bydelssentre med fullverdige
- 368 scene- og øvingsfasiliteter.
- 369 • Opprusting og utvidelse av Elvetun.
- 370 • At studenter går under kategorien ungdom med rabatter deretter
- 371 • Å øke overføringene til kor, korps og orkester
- 372 • At det skal eksistere graffitivegger i alle bydeler.
- 373 • Gi kommunal støtte til lokale ideelle kulturentreprenører som satser på lokale kunstnere.
- 374 • Tilrettelegge kulturarrangement for alle aldersgrupper, kjønn, funksjonsnivå og økonomisk
- 375 ståsted, herunder også alkoholfrie arrangement.
- 376 • Sikre økonomisk støtte og forutsigbarhet for organisasjoner som jobber med både likestilling
- 377 og kultur, og at denne støtten speiler organisasjonenes faktiske behov, herunder AKKS som
- 378 eksempel - og reversere bestemmelsen om at det ikke kan søkes aktivitetstilskudd i tillegg til
- 379 driftsstøtte.

380 10. Idrett

381 Idrett gir sosialt felleskap, mestringsfølelse og bedre helse. Det skal være en møteplass for alle,
382 uavhengig av bakgrunn og livssituasjon. Men det er likevel altfor dyrt å drive med organisert idrett.
383 Uorganisert aktivitet har dårlige forutsetninger og de store idrettene overskygger ofte de mindre
384 kjente grenene.

385 Rødt ser på et tilgjengelig idrettstilbud for alle som en viktig rettighet. Vi støtter idrettsbevegelsens
386 innsats for å gi folk en meningsfull fritid og bedre helse. Det er fortsatt store behov for idrettsanlegg i
387 Bergen, og disse aktivitetstilbudene skal være tilgjengelige i alle bydeler, og alle skal ha lik mulighet
388 til å delta - uavhengig av kjønn, økonomi, bosted, alder og funksjonsnivå. Idretten i Bergen må først
389 og fremst styres av idrettsbevegelsen selv. Investeringer og drift må finansieres ut fra de behov som
390 idretten har og slik det prioriteres av Idrettsrådet.

391 Rødt arbeider for:

- 392 • for å opprettholde og utvide de økonomiske støtteordningene til idretten i Bergen.
- 393 • at det årlig skal settes av 250 millioner kroner i investeringsmidler til ordinære idrettsanlegg.
- 394 Nasjonale anlegg (som byarena) må budsjetteres særskilt.
- 395 • En byarena må være plassert i sentrum eller sentrumsnært.
- 396 • At kommunen fremdeles skal bygge, eie, drifte og vedlikeholde anleggene med fellesskapets
- 397 midler, mens idrettslagene skal fylle dem med innhold.
- 398 • At kommunen må sikre arealer til idrettsanlegg slik at alle kan utøve idrett i sitt nærmiljø.
- 399 • At idrettslag som drifter idrettsanlegg skal få kompensasjon tilsvarende det kommunal drift
- 400 ville kostet.
- 401 • At idrettslag som må leie anlegg må få full kompensasjon for leieutgifter fra kommunen.

- 402 • Tilrettelegge slik at andre idretter enn bare de mest populære idrettene er tilgjengelig i alle
- 403 bydeler, slik som flere ishaller.
- 404 • Kommunal støtte til svømmeopplæring utenfor skolen, slik at det blir et gratis tilbud for alle
- 405 barn mellom 7 og 10 år.
- 406 • Forpliktende samarbeid mellom skoler, SFO og idrettslag.
- 407 • FYSAKHUS på Laksevåg, og utvide tilbudet til alle bydeler.

408 11. Frigjøring og solidaritet

409 11.1 Feminisme

410 Kvinnekamp er klassekamp. I Norge tjener kvinner fortsatt bare 87 % av menns inntekt. Flere kvinner

411 enn menn jobber ufrivillig deltid, og mange kvinner utsettes for voldtekt eller seksuell trakassering,

412 men få av disse blir anmeldt og enda færre fører til domfellelse. Bare 28% av landets ordførere er

413 kvinner, og kvinnelige representanter i kommunestyrene er på 39%.

414 For å ha et reelt demokrati og sosialistisk samfunn, er det helt avgjørende at kvinner får økonomisk

415 og arbeidsmessig likestilling, og at kvinner oppnår lik representasjon i bestemmende organ. Det er et

416 økende behov for et samfunn som tar trakassering og voldtekt på alvor, og som skaper sunne

417 holdninger relatert til kjønn - der bruk og salg av kvinnekropp ikke aksepteres.

418 **Rødt arbeider for:**

- 419 • I samarbeid med fagforeningene, en utredning av hva kommunen kan gjøre for å sikre like
- 420 lønns- og arbeidsvilkår mellom kvinner og menn.
- 421 • Å gjenopprette likestillingsutvalget i Bergen kommune og utvide utvalgets virkeområde til å
- 422 ha en ombudsfunksjon, samt å gjenopprette Likestillingsprisen under utvalgets
- 423 arbeidsområder.
- 424 • At strippeklubber og andre steder som tjener penger på salg av kvinnekroppen ikke gis
- 425 skjenkebevilling.
- 426 • Et samarbeid med politiet for å håndheve sexkjøploven, samt å styrke etterforskningen rettet
- 427 mot hallikvirksomhet.
- 428 • At politi og rettsvesen tar trakassering- og voldtektssaker på alvor og handler raskt.
- 429 • En ny kommunal handlingsplan mot prostitusjon og menneskehandel.
- 430 • Å øke bemanningen i Utekontakten, og slik styrke deres arbeid for bl.a. de prostituerte.
- 431 • At kommunen klager inn kjønnsdiskriminerende reklame til Forbrukerombudet.
- 432 • At seksualundervisningen i grunnskolen legger særlig vekt på seksuell grensesetting,
- 433 trakassering og voldtekt.
- 434 • Gjennomføring av Sett grenser-kurs på alle ungdoms- og fritidsklubber.
- 435 • At helsestasjonene i Bergen skal ha som målsetting at fedre deltar like mye som mødre ved
- 436 foreldreoppfølging. Dette kan gjøres ved målrettede kurs, tidlig invitasjon og inkludering av
- 437 fedre, og ansettelse av flere menn på helsestasjonen.
- 438 • Å styrke krisesenteret for kvinner, herunder et eget tilbud for kvinner i aktiv rus og psykiatri.

- 439
- At minst 50% av bystyrekomiteene skal ha kvinnelig leder, de resterende kvinnelig nestleder

440 11.2 Skeivt mangfold

441 Bergen skal være en god by å leve i for alle, uansett kjønn, kjønnsuttrykk eller seksuell orientering. På
442 mange måter er Bergen en foregangskommune, vi har handlingsplaner mot diskriminering av
443 lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (lhbt), det har vært gjennomført en omfattende
444 undersøkelse om lhbt blant dem som arbeider i Bergen kommune, og byen vår er den eneste i Norge
445 som er utpekt til Rainbow city.

446 Til tross for framgangen i kampen for rettigheter finnes det fortsatt fordommer mot personer som
447 bryter med tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Mange flyktninger kommer fra land der synet på
448 kjønns- og seksualitetsmangfold er annerledes enn i Norge. I flere av landene er homoseksuell
449 aktivitet fortsatt straffbart. Dette kan føre til at de velger å begrense sin kjønnsidentitet i frykt for å
450 bli avslørt og utstøtt, og dette er potensielt et stort helseproblem for alle LHBT-personer. Skole og
451 arbeidsliv er viktige arenaer for å spre informasjon og fagkunnskap, slik at alle kan leve trygt og
452 åpent, uavhengig av kjønn og seksualitet.

453 Rødt arbeider for:

- 454 • Å sikre driftsmidler til Regnbuedagene slik at de kan opprettholdes som en viktig politisk,
455 kulturell og sosial møteplass for lhbt-personer
- 456 • At plan for kjønns- og seksualitetsmangfold blir fulgt opp og er synlig.
- 457 • Sikring av en fremdeles statlig finansiering av Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen
- 458 • At Bergen skal frontes som en åpen og inkluderende by, ikke minst gjennom sin status som
459 Rainbow City
- 460 • At det opprettes en egen helsestasjon for lhbt-personer i Bergen sentrum
- 461 • Tilrettelegge for at skeive flyktninger skal være trygge på både mottak og i samfunnet ellers.
- 462 • At en betydelig del av seksualundervisningen tar for seg lhbt.
- 463 • At kommunen tar initiativ til en holdningsskapende kampanje for LHBT-rettigheter på både
464 skoler og arbeidsplasser.

465 11.3 Innvandring og inkludering

466 Innbyggere med minoritetsbakgrunn er oftere fattige, har dårligere og trangere boliger, har høyere
467 arbeidsledighet og ofte usikre arbeidsforhold. Rødt arbeider for en rausere og mer inkluderende
468 kommune, med bedre integrering og styrket rett til bolig og arbeid. Rasisme i arbeidslivet er fortsatt
469 et problem for mange, og kunnskap om faglige rettigheter er svakere blant innvandrere enn
470 befolkningen ellers.

471 Rødt arbeider for:

- 472 • At flyktninger skal få mulighet til å arbeide i stedet for, eller i tillegg til å gå på innføringskurs,
473 etter modell av Fjell kommune.
- 474 • At kommunen kompenserer flyktninger for inntektstapet de fikk under Listhaug.
- 475 • Brukermedvirkning i introduksjonsprogrammet: Rødt mener personer i
476 introduksjonsprogrammet selv skal få være med på å bestemme over sin hverdag gjennom
477 deltakelse i utviklingen av introduksjonsprogrammet. Målet må være at flest mulig kommer

478 videre i arbeid eller utdanning. Da er det avgjørende at deltakerne har et eierforhold til sin
479 egen kvalifisering.

480 • Rødt støtter forsøksprosjekter og pilotprosjekter som trainee-stillinger, selvhjelpsgrupper for
481 analfabeter, religionsveiledere i skolen og dialoggrupper.

482 • Rødt arbeider for at tilbudet på Nygård skole videreutvikles med utgangspunkt i den faglige
483 kompetansen og erfaringen som dagens organisering representerer. Rødt vil arbeide mot å
484 dele opp eller redusere tilbudet på Nygård skole.

485 11.4 Internasjonal solidaritet

486 Bergen har en lang historie som by med omfattende internasjonale forbindelser. I århundrer har
487 byen hatt en svært internasjonal befolkning. Det er også på denne bakgrunn en sammenheng
488 mellom det som skjer i verden og det som foregår i Bergen.

489 Rødt mener at de store spørsmålene i verdenssammenheng også hører hjemme i Bergen bystyre.

490 Rødt vil derfor i kommende bystyreperiode kreve at spørsmål av internasjonal karakter kommer opp i
491 bystyret.

492 **Rødt arbeider for:**

493 • Kommunal boikott av israelske varer.

494 • At Bergen kommune inngår en vennskapsbyavtale med en palestinsk by.

495 • At kommunen oppretter stipend for internasjonale kunstnere eller forfattere fra land der
496 ytringsfriheten hindrer deres arbeid.